

Brussels Philharmonic Orchestra

Leiding : Roger Bausier

Public Relations : Clare Roberts

Hommage aan

Frédéric CHOPIN

DONDERDAG 28 OKTOBER 2010 - 20 u 00

Sint-Michiëlstheater - Etterbeek / Brussel

1810

1849

Presto Vivace asbl | vzw, 7 Rue Théo Coopmanstraat, B-1030 Bruxelles | Brussel
Tel : FR + 32 2 241 81 43 | NL UK + 32 2 268 70 81 | Delta Lloyd 132-5179735-73
info@bpho.be | www.bpho.be

Hommage aan
Frédéric CHOPIN

Leiding : Roger BAUSIER

Solist : Jean-Claude VANDENEYNDEN – piano

(3e prijs Koningin. Elisabethwedstrijd 1964)

Donderdag 28 oktober 2010 – 20 u 00

Sint-Michielstheater

Pater Eudore Devroyestraat 2, 1040 Etterbeek

Fanfare voor Europa

François GLORIEUX

Concerto nr 2 in f klein Op. 21

Frédéric CHOPIN

Symfonie nr 5 in d klein Op. 47

Dimitri CHOSTAKOVITCH

starts, se mélange, groeit
europe in brussels *eu* trio.be

Daniel Pearl
WORLD MUSIC DAYS

Het Brussels Philharmonic Orchestra in het Sint-Michiëltheater in Brussel

Fanfare voor Europa

François GLORIEUX

François Glorieux, in Kortrijk geboren op 27 augustus 1932, wordt alom bejubeld in Europa, in Amerika, Japan, China, het Midden-Oosten en in Afrika. Op de internationale scène is hij momenteel een van de meest geroemde muzikanten met een veelzijdig talent : leidinggevend pianocomponist, commentator, cabaretartiest, honorair leraar voor kamermuziek aan het Conservatorium van Gent, gastdocent aan de Yale Universtiteit (VS) en directeur van de Internationale Piano Master Class in Antwerpen.

Glorieux beoefent alle muziekstijlen.

Sommige gebeurtenissen uit zijn zeer actieve leven vragen om speciale aandacht : triomfantelijke optredens met de betreurde André Cluytens in Duitsland en in Oostenrijk en de samenwerking met talrijke balletten en orkesten.

François Glorieux was de oprichter van vier bijzondere ensembles : « Instrumentarium », « Panoramic Trio », « Brass and Percussion Orchestra » en « Revivat Scaldis Chamber Orchestra ».

François Glorieux was bijzonder actief als componist ; hij schreef meer dan 300 werken voor alle soorten muziek. Zijn aantal muziekopnames is indrukwekkend : meer dan 40 CD's en LP's.

De « Fanfare voor Europa » voert ons mee naar ongekende hoogtes. Roepende klokken, antwoorden uit de verte en een denderende finale.

Concerto nr 2 in f klein, Op 21

Frédéric CHOPIN

Frédéric (Fryderyk Franciszek) Chopin wordt op 1 maart 1810 in het dorp Zelazowa Wola geboren.

Enkele maanden na de geboorte van Fryderyk verhuist de familie naar Warschau.

Al op 7-jarige leeftijd componeerde Frédéric twee polonaises, waarvan de eerste door het atelier voor gravures van Pater Cybulski werd uitgegeven. Dit wonderkind kreeg aandacht in de kranten van Warschau en de "kleine Chopin" werd een bezienswaardigheid tijdens recepties in de salons van de aristocratie van de hoofdstad. Hij gaf ook publieke optredens voor liefdadigheidswerken.

Hij kreeg zijn eerste professionele pianolessen van Wojciech Zywny die van 1816 tot 1822 duurden. Daarna werd hij toevertrouwd aan Wilhelm Wurfel, de beroemde pianist en professor aan het Conservatorium van Warschau, die hem op onregelmatige tijdstippen precieze aanwijzingen gaf voor piano en orgel.

Van 1823 tot 1826 begon Chopin met zijn studie muziektheorie, becijferde bas en compositie aan de Hogeschool voor muziek in Warschau, die deel uitmakend van het Conservatorium, verbonden was aan de Universiteit van Warschau.

Na zijn studies plande Chopin een lange reis naar het buitenland om vertrouwd te raken met het muzikale leven in Europa en om er een reputatie op te bouwen. In juli 1829 maakt hij een korte uitstap naar Wenen.

Weer terug in Warschau, wijdt Chopin zich aan compositie en schrijft er o.a. zijn twee Concerto's voor piano en orkest. Het is ook de periode van zijn eerste nocturnes, études, walsen, mazurka's en liederen. Op 2 november verlaat Chopin Polen en gaat, samen met zijn vriend Tytus Woyciechowski, naar Oostenrijk met de bedoeling door te reizen naar Italië.

Chopin laat zijn plannen om naar Italië te gaan varen door de vijandige Oostenrijks-Italiaanse houding en vertrekt naar Parijs.

In Parijs stijgt zijn succes zienderogen. De aanbevelingsbrieven die de componist uit Wenen meebracht, geven hem toegang tot het lokale muzikale milieu, dat hem hartelijk ontvangt. Hij raakt bevriend met Liszt, Mendelssohn, Ferdinand Hiller, Berlioz en Auguste Franck.

Enmaal definitief in Parijs gevestigd, kiest Chopin weloverwogen het statuut van vluchteling. Ondanks de verzoeken van zijn vader, gehoorzaamt hij niet aan de tsaristische regels van het binnengevallen Polen en heeft hij nooit zijn paspoort aan de Russische Ambassade voorgelegd. Kort daarop gaat hij nauwe banden aan met de bekende Franse schrijfster met het pseudoniem George Sand (Aurore Dudevant). Jarenlang heeft het paar een vriendschaps- en liefdesband, die na verloop van tijd plaatsmaakt voor steeds serieuzere conflicten door de groeiende vijandige houding van de zoon van George Sand, die een grote invloed op haar uitoefent. Een scheiding volgt in juli 1847.

Chopin geeft zijn laatste concert op 16 november 1848, speelt in de Guildhall in Londen voor Poolse immigranten. Enkele dagen later keert hij terug naar Parijs.

Op 17 oktober 1849 sterft Chopin aan tuberculose in zijn Parijse appartement aan de Place Vendôme.

Hij ligt begraven op het Père-Lachaise kerkhof in Parijs. Om zijn testament te respecteren wordt zijn hart, dat uit zijn lichaam werd genomen, door zijn zus naar Warschau gebracht, waar het in een urn in een pilaar in de Heilige Kruis Kerk in Krakowskie Pezedmiesie werd geplaatst.

Het tweede concerto is chronologisch gezien het eerste concerto voor piano en orkest dat Chopin schreef.

De componist brengt het tijdens een concert in het Nationaal Theater in Warschau op 17 maart 1830 in première onder leiding van Karol Kurpinski, tijdens een programma met eveneens de Fantasie in A groot gebaseerd op Poolse thema's. Als het enkele dagen later, op 22 maart, gespeeld wordt met het Rondo à la Krakowiak, wordt het werk door de pers uit Warschau met applaus onthaald. De journalist Warszawski schrijft: « Bijna 900 mensen zijn gisteren opnieuw komen luisteren naar het tweede concert van mijnheer Chopin. De virtuoos werd op een storm van applaus onthaald. »

Chopin vertrouwt zijn vriend Tytus Woyciechowski op 3 oktober 1829 toe verliefd te zijn op Konstancja Gładkowska, een jonge zangeres uit Warschau en schreef « als herinnering aan haar het adagio van zijn concerto in f klein ».

Als de partituur uiteindelijk in 1836 wordt uitgegeven, drie jaar na de uitgave van het Eerste Concerto voor piano, draagt Chopin zijn concerto op aan gravin Delphine Potocka.

Het eerste concerto bestaat uit drie bewegingen : Maestoso, Larghetto, Allegro vivace, en duurt ongeveer 30 minuten.

Symfonie nr 5 in d kleine terts Op. 47

Dmitri CHOSTAKOVITCH

Op 12 september 1906 in Sint-Petersburg, Rusland, geboren in een familie van beroepsmuzikanten van Joods-Poolse origine, wonderkind op piano, doet zijn meesters Nicolaïev, Steinberg en Glazounov aan het Conservatorium van Leningrad (thans weer Sint-Petersburg) vermeld staan. Al beroemd op 20 jaar, wordt hij ondanks zichzelf « de » sovjetcomponist, die afwisselend eerbetoen en ongenade ondervindt naargelang van de grillen van Stalin (met wie hij een paranoïde relatie onderhoudt, die voor meer dan één dramaturg als inspiratiebron dient) en van het dagblad "Pravda" (dat hem voortdurend zijn onderwerping aan de decadentie van de bourgeoisie verwijt). Goede vriend van Maarschalk Toukhatchevski (op 11 juni 1937 ter dood veroordeeld na een proces dat typisch is voor Stalin), boezemvriend van Rostropovitch (zelf meer dan eens verdacht van deviationisme); hij geeft les aan de Conservatoria van Leningrad en Moskou. Hij lijdt aan artrose – is zielsgelukkig de dictatuur te hebben overleefd -, en sterft op 9 augustus 1975 in Moskou als gevolg van een hartaanval na zijn laatste reis naar de Verenigde Staten.

De 5e Symfonie dient eerst als propagandamiddel voor het sovjet-publiek en later internationaal.

Chostakovitch zou bevestigd hebben dat zijn Symfonie een « antwoord van een Sovjetkunstenaar op terechte kritiek » is, of, omdat hij niet tevreden was met zijn 4^e Symfonie en door zoveel mogelijk mensen begrepen wenste te worden - « In mijn vorige werken had niet alles een even grote waarde. Er kwamen mislukkingen in voor. In mijn 5^e Symfonie heb ik geprobeerd de sovjetluisteraar in mijn muziek een poging in de richting van begrijpelijkheid en eenvoud te laten voelen » -.

Maar volgens sommige musicografen zouden deze beweringen slechts uitingen van biografen zijn die daar de opdracht toe gekregen hadden.

Volgens anderen wordt er eerder mee bedoeld : « Het merendeel van mijn composities zijn begrafenismonumenten. Er zijn te veel mensen bij ons omgekomen zonder dat we weten waar. En niemand weet waar ze begraven zijn. Zelfs hun verwanten hebben geen idee. Waar kunnen wij een monument voor hen oprichten? Dat kan alleen met muziek. Ik draag dus al mijn muziek aan hen op ».

Hoe dan ook, haakt Chostakovitch met opus 47 weer aan bij de traditie van Moussorgski tot Miaskovski, via Borodine en vooral van Tsjaikovski. Maar het is ook een autobiografisch werk dat het door de componist meegemaakte en overwonnen drama doorloopt, en dat afsluit met een laatste kreet van victorie of uitdaging. Midden tijdens de Stalinistische zuiveringen, toen de collectieve angst op haar hoogste punt was, werd de emotionele spanning van de symfonie door het publiek haarscherp aanvoeld. Met een welhaast krankzinnig enthousiasme werd de première van dit werk in 1937 ontvangen tijdens de 20e verjaardag van de Revolutie. De sovjetleiders zagen er de pracht volgens de esthetiek van de Partij in, en het volk las de boodschap van wanhoop en eenzaamheid die de componist beoogde over te dragen.

Alles in deze symfonie ademt drama : de imposante architectuur van de thema's, de krachtige spanning van de snarenharmonie, verscheurende pijn van de melodieën.

Het Moderato in de aanvang begint met een versnipperd en sinister canon bij de snaren, dat de basis voor de hele beweging vormt.

De enige toets met kleur en humor, in de tweede beweging, het Allegretto, is een potsierlijke dans die geen enkele verlichting biedt, maar integendeel zichzelf belachelijk maakt.

Het Largo dat volgt, heeft de meeste diepgang in het werk. Pathetische meditatie, strenge en persoonlijke uitstraling van muzikale emotie die het publiek, naar het schijnt, tijdens de première tot tranen toe beroerden.

De eindbeweging Allegro non troppo is bedrieglijk gelukzalig en was onderwerp van menige discussie: toegeving aan politieke druk of ironie van een triomfmars van de dictatuur op het onderdrukte volk? Een triomfantelijke stemming slaat om in somberheid en onheilspellendheid om onmiskenbaar te eindigen in een « grote slotfinale ».

Jean-Claude VANDEN EYDEN – piano

Jean-Claude Vanden Eynden werd te Brussel geboren. Reeds zeer jong begon hij piano te studeren en hij ging reeds op 12-jarige leeftijd naar het Koninklijk Muziekconservatorium van zijn stad.

Heel zijn studies lang werkte hij onder leiding van Eduardo del Pueyo, om te beginnen in het Conservatorium en vervolgens in de Koningin Elisabeth Muziekkapel. Nauwelijks zestien jaar oud werd hij laureaat van de Koningin Elisabeth Wedstrijd. Onmiddellijk daarna startte zijn carrière als solist die hem naar alle continenten leidde.

Jean-Claude Vanden Eynden speelde met vele symphonische orkesten, waaronder het Symphonisch Orkest van Sint-Petersburg, het Royal Philharmonic Orchestra van Londen, het Residentie Orkest van Den Haag en verschillende Belgische orkesten.

Verder musiceerde hij met kamerorkesten als I Fiamminghi en Franz Liszt (Boedapest). Zo werkte hij samen met befaamde orkestleiders, bijvoorbeeld Paul Kletsky, Rudolf Barshai en Yuri Temirkanov.

Jean-Claude Vanden Eynden voert eveneens kamermuziek uit met bijvoorbeeld de volgende partners: Véronique Bogaerts, Marie Hallynck, Augustin Dumay, Silvia Marcovici, Michaela Martin, Miriam Fried, Gérard Caussé, Frans Helmerson, José Van Dam, Walter Boeykens, het Enesco kwartet, het Melos kwartet, het Ysaÿe kwartet, en het César Franck Ensemble.

Zijn uiterst uitgebreid repertorium omvat o.a. de meeste grote concerto's, een ruim gamma kamermuziek en het volledige oeuvre voor piano solo van Maurice Ravel.

Zijn discografie is zeer gevarieerd. We willen speciaal wijzen op de concerto's van Grieg en Arthur De Greef (wereldpremière), de Sonata voor viool en piano van Lekeu (met de betreurde Philippe Hirshorn) en de sonates en trio voor klarinet van Brahms met Walter Boeykens (Grote Prijs Caecilia).

Hij wordt regelmatig als jurylid gevraagd voor de Internationale Koningin Elisabeth Wedstrijd en voor andere internationale wedstrijden. Hij nam deel aan festivals zoals deze te Korsholm (Finland), Umea (Zweden), Prades (Frankrijk) en vooral Stavelot (België) waar hij reeds van 1987 artistiek raadgever is.

Op dit ogenblik is hij docent aan het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel, de Koningin Elisabeth Muziekkapel en het Muziek Centrum Eduardo del Pueyo waarvan hij de Artistiek Directeur is.

Hanna Drzewiecka (viool) en Katarzyna Drzewiecka (cello)
Dubbel Concerto van Brahms – Op 102
1 april 2010 in het Sint-Micheilstheater / Brussel

Roger Bausier

Een deel van de violen

Een deel van de harmonie

